

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

08.12.2025

Салагыш авылы

№ 14

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Салагыш авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Салагыш авыл жирлеген территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 статьялары нигезендә, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 2004 елның 28 июлендә кабул ителгән 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Салагыш авыл жирлеген башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Салагыш авыл жирлеген жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Әлегә карарны Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Салагыш авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген мәгълүмат стендында халыкка житкерергә, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<https://pravo.tatarstan.ru>), Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләрен порталы составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга (<https://agryz.tatarstan.ru>).

3. Әлегә карар 2026 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

4. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районы
Салагыш авыл жирлеген
башкарма комитеты **житөкчесе**

И.М.Фәрдетдинова

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районы
Салагыш авыл җирлеген
Башкарма комитетның
2025 елның 8 декабрендә кабул ителгән
14 нче номерлы карары белән
расланды

**"2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районының Салагыш авыл җирлеген
җирләреннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

2025г.

2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының
Салагыш авыл җирлеге территориясендә
җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль
программасының паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	Россия Федерациясенең Җир кодексы, Россия Федерациясенең Бюджет Кодексы
Заказчы	Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Салагыш авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Салагыш авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Салагыш авыл җирлеге җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаны билгеләү	Салагыш авыл җирлеге җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗələr	Җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану, бозылган җирләрен торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
Программаны гамәлгә ашыруга контроль	Салагыш авыл җирлеге башкарма комитеты, Салагыш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Җир биләүчеләрнең һәм алардан файдаланучыларның җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану эшчәнлеген координацияләү Салагыш авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә
Финансирование чыганагы	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты акчалары, оешмалар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла
Финансирование күләме	Авыл җирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум. 2028 ел – 3000 сум

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсеннәң хәзерге торышына характеристика һәм төп проблемалар.

Әйләнә-тирә мохитнәң мәһим өлеше булган җирне куллану башка табигый объектлар - хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм җир асты байлыклары белән бәйлә. Җирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Җиргә карата хуҗасызлык тиз арада яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, җирнәң өске катламы - туфракның җимерелүенә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигый комплекста экологик начарлануга китерәчәк.

«2026-2028 елларга Әгерҗе муниципаль районының Салагыш авыл җирлегендә җирләрдән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту файдасына дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче җирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Җир фондын зур күләмдә төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохитның барлык экосистема буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр сала. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, экосистеманың берәр буынының дәрәҗәсенең бозу, ул урман, хайваннар дөньясы, җир булсынмы, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Җирне рациональ кулланмау, аңа үз файданы гына күздә тотып һәм хуҗаларча булмаган караш җирнәң башкара торган функцияләре бозылуга, табигый үзенчәлекләренә кимүенә китерә. Җирне саклау нәкъ менә рациональ җир куллану тәмин ителгәндә генә нәтиҗәле була ала.

Хәзерге этапта Салагыш авыл җирлегендә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм аның халкының экологик яктан куркынычсыз яшәеше проблемалары җирләргә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл җирлегә дәрәҗәсендә җирләргә саклау һәм куллану буенча җирле проблемаларны мөстәкыйль рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә чишү, хәзерге буын кешеләре өчен генә түгел, киләчәк буыннар файдасына да хәл итеп була.

Татарстан Республикасының Әгерҗе муниципаль районының Салагыш авыл җирлегә территориясендә төрлечә рәхсәт ителгән кулланылыштагы җир кишәрлекләре бар.

Авыл хуҗалыгына караган җирләр иң кыйммәтлеләре булып тора. Авыл җирлегә территориясендәге көтүлекләр, культура-техник яктан караганда, күбесенчә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хуҗалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын да исәпкә алганда, табигый көтүлекләр артык авырлык кичерми. Торак пунктның күпчелек көтүлекләрендә яшел үлән артыгы белән. Территориянәң экологик торышы уртача яхшы, әмма рәхсәтсез, стихияле чүплекләр тирә-як мохиткә начар тәсир итә һәм экологик хәлне тагын да катлауландыра.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм тормышка ашыру этаплары.

Салагыш авыл җирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенә законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирүчәнлегә һәм контрольдә тотылуы, нәтижәлелегә җирлек территориясендә җирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендәге муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып тора.

Муниципаль программаның максатлары - җирнең һәм туфракның пычрануын, кимүен, деградациясен, бозылуын, юкка чыгуын һәм җиргә, туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук җирләргә рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләргә үзлекләрен яхшырту өчен, уңдырышлылыгын торгызу.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- җирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, җирләргә рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләргә саклау һәм торгызу;
- җирләргә инвентаризация үткөрү.

Җирләргә инвентаризацияләү җирләргә деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, җимерелүен, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яки максатчан билгеләнеше буенча һәм рәхсәт ителгән файдалануга туры килми торган җир кишәрлекләрен, җирләргә башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Әлеге программаны гамәлгә ашыру җирдән файдалануны тәртипкә китерүгә, яңа җир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл җирлегенә инвестиция җәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуңа бәйле рәвештә икътисадның үсүенә, җирләргә нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1). Торак пунктларны төзекләндерү;
- 2). Җирләргә сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3). Җирләргә нәтижәле файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Салагыш авыл җирлеге территориясендә җирләрне саклау һәм файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча планлаштырылган чаралар.

№	Чараның атамасы	Финансирование һәм аның (мең сумнардә)	Башкаручы	Үтәлү вакыты	Жаваплы
1.	Чокырларның өске сөзәклеген ныгыту	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Җирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
2.	Грунтның гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Карьердан файдаланучылар	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар

4.	Хосусый буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны конкрет милекчеләргә тапшыру.	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
5.	Жирләрдән файдалану чикләрен, линия корылмалары объектларын, юл чөлтәрен, чикләнгән файдаланудагы җирләрен, сыйфат күрсәткечләрен куеп, әлеге җирләрнең бердәм банкын булдыру һәм алып бару	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
6.	Салагъш авыл җирлеге торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Авыл җирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум 2028 ел – 3000 сум.	Авыл җирлеге башкарма комитеты	даими	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
7.	Авыл хужалыгы җирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән капланудан саклау һәм зарарлы организмнардан яклау чараларын үткөрү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашуы буенча	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә деградациягә, пычрануга, чүпләнүгә, башка тискәре (зарарлы) йогынтылар аркасында бозылуга дучар булган җирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар